

Sygn. akt III KS 78/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

w sprawie **M. R.**

oskarżonej z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 275 §1 k.k.

i art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 stycznia 2023 r.

skargi prokuratora Prokuratury Rejonowej Kraków – Nowa Huta w Krakowie

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 2 sierpnia 2022 r., sygn. akt IV Ka 443/22,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty

z dnia 10 listopada 2021 r., sygn. akt II K 1241/20/N

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do
ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w
Krakowie w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie z dnia 10 listopada 2021r., sygn. akt II K 1241/20/N, oskarżoną **M. R.** uznano za winną popełnienia czynu polegającego na tym, że:

- w dniu 7 maja 2020r. w K. przyjęła pochodzące z czynu zabronionego tj. kradzieży dokonanej w dniu 7 maja 2020r. w K. na szkodę B. M. pieniędzy w łącznej kwocie 1.060 zł, karty płatniczej banku [...], portfela i torebki wartości 200 zł oraz przywłaszczyła i ukryła dokument tożsamości innej osoby w postaci dowodu osobistego oraz dokument, którym nie miała prawa wyłącznie rozporządzać w postaci legitymacji ZUS.

Czyn ten zakwalifikowano z art. 291§1 k.k. w zw. z art. 275§1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. i za tak opisany czyn wymierzono karę 4 miesięcy ograniczenia wolności.

Orzeczenie to zaskarżył apelacją obrońca oskarżonej zarzucając m.in.:

- naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to przepisu art. 17§1 pkt 7 k.p.k. poprzez uwzględnienie przy opisie czynu oraz przyjętej kwalifikacji prawnej zarzucanego oskarżonej czynu przez Sąd I Instancji kwoty 400 zł, objętej zapadłym w dniu 15 września 2021r. wyrokiem nakazowym wydanym przez Sąd Rejonowy dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie, sygn. akt II W 461/21/N, na mocy którego oskarżona M. R. została prawomocnie ukarana za wykroczenie z art. 119§1 k.w., polegające na dokonaniu przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 400 zł pochodzących z przestępstwa popełnionego na szkodę Pani B. M., co czyni orzekanie przez Sąd I Instancji również w zakresie powyższego czynu naruszającym powagę rzeczy osądzonej, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą wyrażoną w przepisie art. 439 pkt 8 k.p.k.

Mając na względzie zaistniałą bezwzględną przyczynę odwoławczą obrona wniosła o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji, przy wskazaniu, iż w zakresie kwoty 400 zł objętej wyżej wskazanym wyrokiem nakazowym, postępowanie karne przeciwko oskarżonej M. R. winno podlegać umorzeniu.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 2 sierpnia 2022r., sygn. akt IV Ka 443/22, uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Skargę od tego wyroku wywiódł prokurator. W skardze podniesiono zarzut naruszenia przepisu art. 437§2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, w sytuacji, gdy nie zaistniały przesłanki ku temu.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu, jako Sądowi Odwoławczemu, do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest zasadna.

Zgodnie z treścią art. 437§2 k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439§1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości.

Powiązanie tego przepisu z treścią art. 539a§3 k.p.k., w którym wymieniono podstawy tego środka zaskarżenia, jednoznacznie wskazuje, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się wyłącznie do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. lub też konieczne jest przeprowadzenie na nowo w całości przewodu sądowego (*vide*: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018r., sygn. akt I KZP 13/17 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017r., sygn. akt IV KS 6/16). Z powyższego wynika również, że uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego winno jednoznacznie wskazywać, która z przesłanek określonych w art. 437§2 k.p.k. była podstawą uchylenia wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Z uzasadnienia zaskarżonego skargą wyroku wynika co prawda, że Sąd Okręgowy częściowo uznał zarzut wystąpienia w sprawie bezwzględnej przesłanki odwoławczej, ale jednocześnie obszernie uzasadnił, przywołując właściwe judykaty,

że w niniejszej sprawie można mieć zasadnicze wątpliwości co do tożsamości czynu już osądzonego i podlegającego obecnemu rozpoznaniu (z uwagi na wzajemny stosunek czynów będących kradzieżą-przywłaszczeniem i paserstwem), a niezależnie od powyższego wskazał na możliwość przyjęcia konstrukcji powagi rzeczy osądzonej z art. 439§1 pkt 8 k.p.k. do układu wykroczenia i przestępstwa.

Niezależnie od mankamentów natury dowodowej w tej przestrzeni – Sąd Okręgowy nie dopuścił dowodu z akt sprawy Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie, sygn. akt II W 461/21/N, ani choćby z odpisu zapadłego w tej sprawie wyroku nakazowego, stwierdzić wypada, że rzeczywiście w zaistniałej sytuacji procesowej nie można mówić o wystąpieniu przesłanki *res iudicata*. Z jednej strony bowiem przywłaszczenie mienia i jego paserstwo nie są na ogół tożsamymi czynami, ten drugi czyn zabroniony ma bowiem charakter następczy w stosunku do pierwszego, w tym wypadku – popleczniczy, z drugiej zaś strony ustawa Kodeks Wykroczeń wprost w art. 10§1 normuje regułę kolizyjną jak rozwiązać zaistniałą sytuację i oczywistym jest, że nie następuje to w oparciu o art. 439§1 k.p.k.

W pełni zatem słusznie skarżący zarzucił, że zaskarżone orzeczenie zapadło z obrazą art. 437§2 k.p.k., co samo w sobie musiało skutkować uwzględnieniem skargi i uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Niezależnie od powyższego, Sąd Odwoławczy słusznie zdiagnozował, że zasadniczą wadą uniemożliwiająca prawidłowe rozpoznanie niniejszej sprawy na obecnym etapie postępowania, jest zapadnięcie wyroku nakazowego w sprawie II W 461/21/N, którym rozstrzygnięto o odpowiedzialności za czyn, który został błędnie opisany i zakwalifikowany. Słuszną jest zatem konkluzja, że to właśnie ten wadliwy wyrok nakazowy winien zostać usunięty z obrotu prawnego. Drogi ku temu nie należy jednak poszukiwać w konstrukcji powagi rzeczy osądzonej, co wszak musiałoby doprowadzić do uchylenia wyroku późniejszego, a nie wcześniejszego. Zwrócić natomiast należy uwagę na inną kwestię, a mianowicie na to, że w zaistniałej sytuacji procesowej, za popełnienia tego samego czynu zaistniałego w dniu 7 maja 2020r. w K. z pokrzywdzeniem B. M. – kradzieży/przywłaszczenia – skazane zostały dwie różne osoby, które nie działały jako współsprawcy. Wyrokiem z dnia 10 listopada 2021r. uznano, iż sprawcą przestępstwa z art. 278§1 k.k. jest A.

T. , zaś wcześniejszym wyrokiem nakazowym z dnia 15 września 2021r., ustalono że sprawcą tego samego czynu, choć zakwalifikowanego z art. 119§1 k.w., jest M. R. Oba wyroki są w tym zakresie prawomocne.

Zaistniała sytuacja wprost stwarza możliwość zainicjowania postępowania o wznowienie postępowania w sprawie Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie o sygn. akt II W 461/21/N w oparciu o przepis art. 540§1 pkt 2a k.p.k. – skazana nie popełniła przypisanego jej czynu, została zaś skazana inna osoba.

Nie ma też żadnych racji przemawiających za tym, żeby to postępowanie wznowieniowe nie mogło być zainicjowane przez Sąd Okręgowy w Krakowie.

W tym kontekście nie ma również żadnych racji celowościowych przemawiających za przekazaniem rozpoznania sprawy do Sądu I instancji. Zaistniałe uchybienia i tak nie będą bowiem mogły być usunięte samodzielnie przez ten Sąd, a ponowienie postępowania na tym etapie procesowym nie zlikwiduje problemu.

Sąd Odwoławczy winien również rozważyć zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie do czasu zakończenia postępowania wznowieniowego.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.